

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, luty 2012

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/29/2012

**BILANS STU DNI DRUGIEGO RZĄDU
DONALDA TUSKA**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Sto dni stało się już tradycyjnie cezurą, po której dokonuje się pierwszego podsumowania pracy nowego rządu. Trzy miesiące to dobry okres, by dokonać rekapitulacji tego, co przydarzyło się rządzącym na samym początku ich – w założeniu – czteroletniej kadencji. A wydarzyło się stosunkowo wiele. Na początku roku poważnym problemem rządu Donalda Tuska okazała się ustawa dotycząca refundacji leków, budząca protesty i sprawiająca wrażenie niedopracowanej. Potem – nieoczekiwanie – pojawiły się protesty przeciwko podpisaniu umowy ACTA. Reakcją rządzących były dość nieprzekonujące, zarządzane *ex post* konsultacje społeczne, a następnie, już w trakcie realizacji sondażu¹, wycofanie się z poparcia dla tej umowy. Problemem cały czas obecnym w tle tych wydarzeń był pakiet projektów oszczędnościowych, których wprowadzenie premier zapowiedział w swoim exposé. Wśród nich szczególnego znaczenia nabral budzący największe emocje i sprzeciw plan wydłużenia czasu pracy i podwyższenia do 67 lat wieku, w którym Polacy będą osiągać uprawnienia emerytalne.

Trudno więc się dziwić, że w ciągu dwóch pierwszych miesięcy tego roku Platforma Obywatelska i firmowany przez nią rząd tracili zwolenników. Obecne opinie o gabinecie Donalda Tuska, uwzględniając cały okres sprawowania przezeń władzy, są najgorsze z dotychczasowych². Nieco przed terminem stu dni zadaliśmy Polakom kilka dodatkowych, pogłębionych pytań o ocenę pracy i dokonań rządu koalicji PO–PSL od momentu zaprzysiężenia.

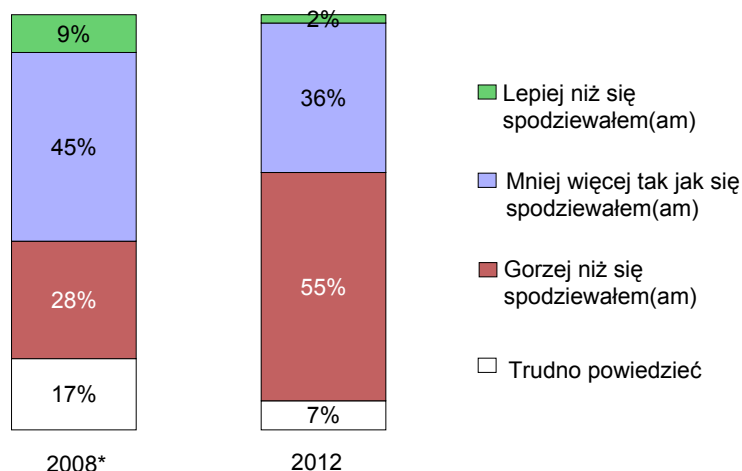
OCZEKIWANIA

Ponad połowa ankietowanych ocenia, że utworzony po jesiennym zwycięstwie wyborczym rząd Donalda Tuska rządzi gorzej, niż tego oczekiwali (55%). Nieco ponad jedna trzecia badanych (36%) jest zdania, że aktualny gabinet radzi sobie w rządzeniu mniej więcej tak jak można się było spodziewać. Pozytywnie zaskoczonych praktycznie nie ma (2%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (261) przeprowadzono w dniach 3 – 9 lutego 2012 roku na liczącej 999 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Patrz komunikat CBOS „Dalszy spadek notowań rządu”, luty 2012 (oprac. Beata Roguska).

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, NOWY RZĄD DONALDA TUSKA POWOŁANY JESIENIĄ 2011 ROKU, RZĄDZI LEPIEJ CZY GORZEJ NIŻ SIĘ PAN(I) SPODZIEWAŁ(A)?

* W 2008 roku pytanie brzmiało: „Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Donalda Tuska rządzi lepiej czy gorzej niż się Pan(i) spodziewał(a)?”

Warto zauważyć, jak odmiennie oceniane były pierwsze trzy miesiące pracy poprzedniego gabinetu tej samej koalicji i tego samego premiera. W lutym 2008 roku ówczesna władza raczej spełniała oczekiwania społeczne, tylko nieco ponad jedna czwarta ankietowanych była z jej rządzenia niezadowolona.

Oceny rządu są dokonywane przede wszystkim przez polityczne okulary, deklarowane rozczarowanie jest bowiem ściśle związane z sympatiami partyjnymi. Najbardziej rozczarowani rządami Donalda Tuska okazują się zwolennicy PiS, chociaż – jak należy zakładać – raczej nie wiązali z tym rządem zbyt wielkich nadziei. Prawie trzy czwarte zwolenników PiS deklaruje, że nowy rząd koalicji PO–PSL rządzi gorzej niż się spodziewali. Niewiele mniejszy odsetek zwolenników Ruchu Palikota także jest zdania, że nowy rząd ich zawiódł. Do tej negatywnej opinii przychyliła się również ponad połowa wyborców SLD. Nawet wśród wyborców koalicyjnego PSL blisko połowa ma krytyczne zdanie o trzech pierwszych miesiącach pracy nowego rządu. Jedynie wyborcy PO częściej deklarują, że rząd sprawuje władzę mniej więcej tak, jak tego oczekiwali, niż że są zaskoczeni *in minus*. Wydaje się zatem, że pytanie to było dla ankietowanych raczej okazją do uzewnętrznienia swojego stosunku do rządu, niż do konfrontacji oczekiwań z oceną pierwszych trzech miesięcy rządzenia obecnego gabinetu.

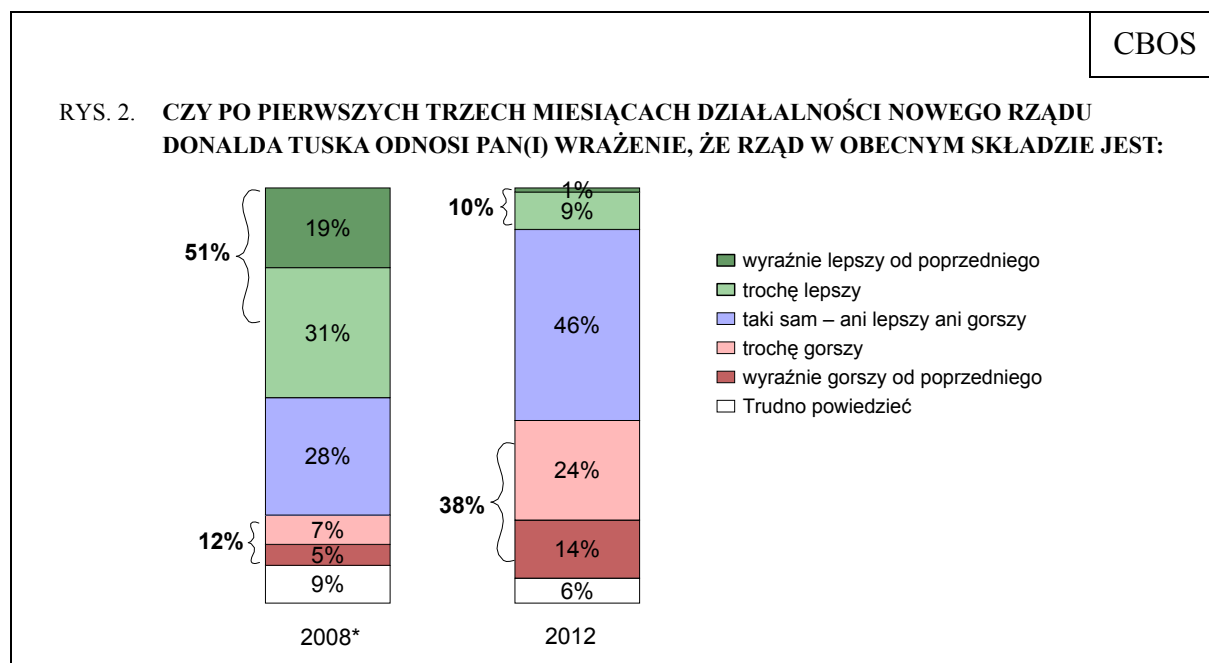
Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, rząd Donalda	Potencjalne elektoraty	Niezdecy-	Niegło
------------------------------------	------------------------	-----------	--------

Tuska rządzi lepiej czy gorzej niż Pan(i) się spodziewał(a)?	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota	dowani	sujący
	w procentach						
Lepiej, niż się spodziewałem(am)	5	3	5	1	0	2	1
Mniej więcej tak jak się spodziewałem(am)	58	40	35	22	29	31	31
Gorzej, niż się spodziewałem(am)	34	47	59	73	71	51	59
Trudno powiedzieć	3	10	1	4	0	16	9

Poprosiliśmy także Polaków o porównanie rządu Donalda Tuska w obecnym składzie, do poprzedniego. Po trzech miesiącach sprawowania władzy największa część respondentów jest zdania, że obecny rząd koalicji PO–PSL nie jest ani lepszy, ani gorszy od sprawującego władzę w minionej kadencji parlamentu (46%). Prawie dwie piąte badanych uważa natomiast, że obecny rząd jest gorszy od poprzedniego (38%). Tylko 10% badanych sądzi, że rząd Donalda Tuska w obecnym składzie jest lepszy od swej poprzedniej wersji, zaś 6% nie podejmuje się rozstrzygnięcia tej kwestii.

Przed czterema laty badani najczęściej uważali, że ówczesny rząd Donalda Tuska był wyraźnie lepszy od poprzedzającego go rządu Jarosława Kaczyńskiego. Ponad jedna czwarta była zdania, że oba gabinety są porównywalne.

Konfrontacja dokonań obecnego rządu Donalda Tuska z jego poprzednim rządem pokazuje, że najbardziej korzystnie wypada on w elektoracie PO, a najgorzej wśród

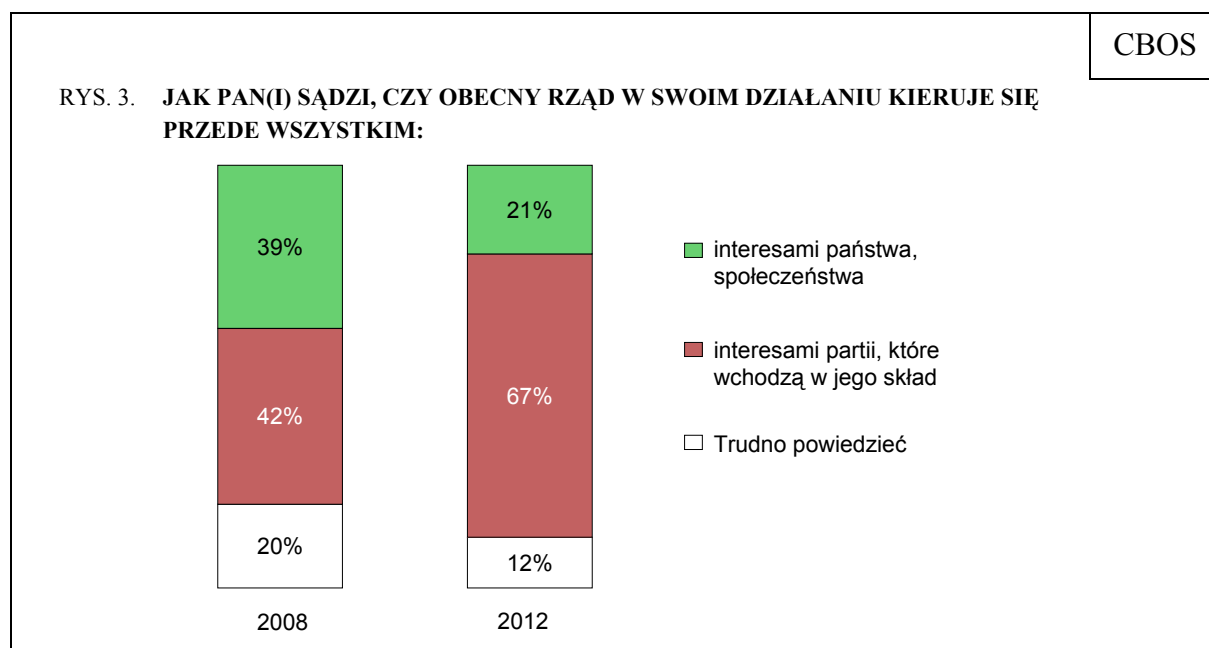
zwolenników PiS – ponad połowa z nich uważa, że obecny rząd jest gorszy od swego poprzednika.

Tabela 2

Czy po pierwszych trzech miesiącach działalności nowego rządu Donalda Tuska odnosi Pan(i) wrażenie, że rząd w obecnym składzie jest:	Potencjalne elektoraty					Niezdeterminowani	Niegłosujący
	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota		
	w procentach						
– lepszy od poprzedniego	24	16	15	8	7	5	6
– taki sam – ani lepszy ani gorszy	54	45	49	34	50	47	45
– gorszy od poprzedniego	21	32	33	53	42	35	41
Trudno powiedzieć	1	7	3	5	1	13	8

CZY RZĄD CHCE REFORM?

Polacy są coraz bardziej krytyczni, jeśli chodzi o ocenę priorytetów, którymi kierują się politycy rządzących ugrupowań. Ponad dwie trzecie ankietowanych (67%) skłania się do stwierdzenia, że rząd w swych działaniach preferuje interesy partii tworzących koalicję, a dobro państwa jest na drugim planie. Tylko jedna piąta badanych (21%) jest zdania, że rząd w swych działaniach kieruje się przede wszystkim interesami obywateli i państwa. Porównanie z ocenami sprzed czterech lat pokazuje, że wówczas mniemanie Polaków o priorytetach, którymi rząd się kieruje, było mniej krytyczne – obie opinie poparły podobne odsetki badanych, z minimalną przewagą opinii negatywnej.

O cynizmie klasy politycznej w ogólności, a rządzących w szczególności w największym stopniu przekonani są ludzie młodzi – ponad trzy czwarte ankietowanych w wieku od 18 do 24 roku życia (76%), a jeszcze więcej uczniów i studentów (78%) uważa, że politycy obecnie rządzący dbają przede wszystkim o interes własnych ugrupowań, a nie o interes ogólnospołeczny. Popularności tego poglądu sprzyja także niższy poziom wykształcenia oraz niższe dochody.

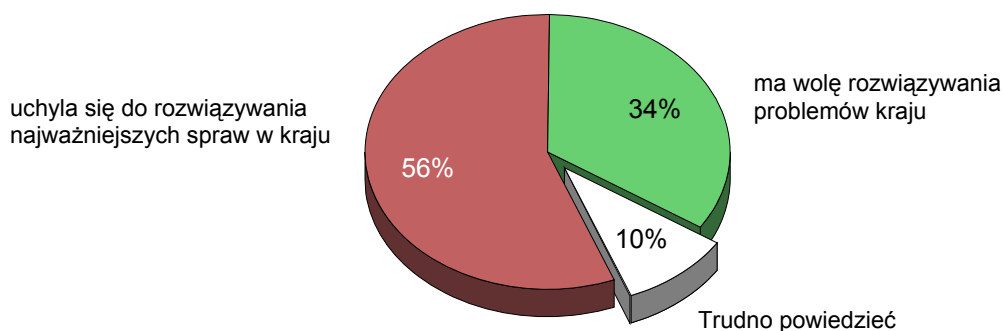
O propaństwowej, a nie partykularnej postawie rządu są przekonani wyborcy PO (60%). Wszyscy inni, łącznie ze zwolennikami będącego w koalicji rządowej PSL, mają odmienną opinię na ten temat i uważają, że rząd kieruje się w swych działaniach interesami ugrupowań, które go tworzą. Najbardziej krytyczni pod tym względem są wyborcy PiS oraz Ruchu Palikota, wśród których ponad cztery piąte uważa, że rząd Donalda Tuska kieruje się przede wszystkim egoizmem partyjnym.

Tabela 3

Jak Pan(i) sądzi, czy obecny rząd w swoim działaniu kieruje się przede wszystkim:	Potencjalne elektoraty					Niezdedy-dowani	Niegłosu-jący
	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota		
	w procentach						
– interesem państwa, społeczeństwa	60	17	12	6	9	15	13
– interesami partii, które wchodzi w jego skład	32	64	77	85	84	66	74
Trudno powiedzieć	8	19	11	9	7	19	13

Mimo przedstawienia w exposé premiera programu oszczędności budżetowych, którego realizacja ma uchronić Polskę przed popadnięciem w nadmierne zadłużenie i losem takim jak np. Grecji, ponad połowa Polaków (56%) jest zdania, że rząd uchyla się od rozwiązywania najważniejszych problemów kraju. Tylko jedna trzecia ankietowanych (34%) uważa, że rząd jest zdeterminowany i ma wolę podejmowania i rozwiązywania najważniejszych problemów, które stoją przed naszym krajem.

RYS. 4. **MOŻNA SPOTKAĆ SIĘ Z RÓŻNYMI OPINIAMI NA TEMAT RZĄDU I JEGO DZIAŁALNOŚCI. CZY, W PANA(I) OPINII, NOWY RZĄD DONALDA TUSKA:**

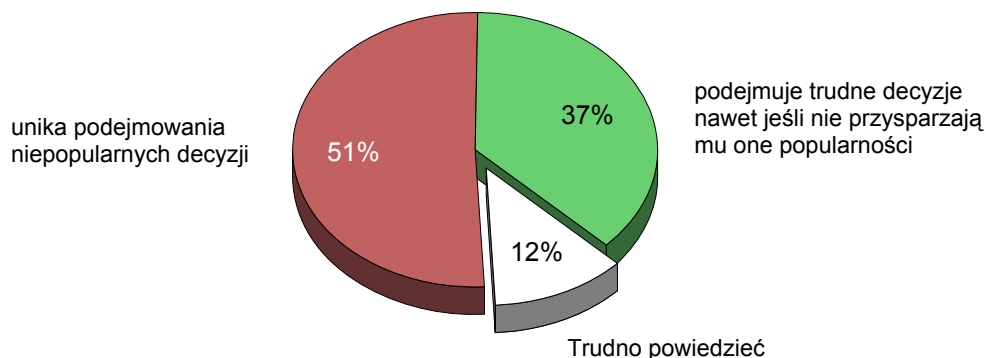
Również w tym wymiarze w dobre intencje rządu i chęć naprawy finansów publicznych wierzą (i to zdecydowanie) tylko wyborcy PO (72%). Wszyscy pozostali, łącznie ze zwolennikami współkoalicjanta, uważają, że rząd nie chce reform i uchyla się od rozwiązywania najważniejszych problemów kraju. Także osoby bierne politycznie wypowiadają się o intencjach rządu sceptycznie.

Tabela 4

Czy, w Pan(i) opinii, nowy rząd Donalda Tuska:	Potencjalne elektoraty					Niezdeterminowani	Niegłosujący
	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota		
	w procentach						
– ma wolę rozwiązywania problemów kraju	72	24	33	15	28	30	26
– uchyla się do rozwiązywania najważniejszych spraw w kraju	23	60	60	76	66	56	62
Trudno powiedzieć	5	16	7	9	6	14	12

Tylko niewiele mniej krytyczne są odpowiedzi ankietowanych na pytanie o determinację rządu do przeprowadzenia reform. Ponad połowa Polaków (51%) uważa, że mimo propozycji oszczędnościowych, rząd unika podejmowania niepopularnych decyzji. Tylko niespełna dwie piąte badanych (37%) jest przekonanych, że rząd jest zdeterminowany, by wprowadzać w Polsce zmiany i oszczędności nawet kosztem utraty popularności.

RYS. 5. CZY, W PANA(I) OPINII, NOWY RZĄD DONALDA TUSKA:

To kolejne pytanie, które wskazuje, że w tej chwili rząd może liczyć na dotarcie ze swoimi argumentami niemal wyłącznie do wyborców PO, wśród których przeważają życzliwe mu oceny. W determinację rządu do wprowadzenia zmian wierzy także dwie piąte zwolenników Ruchu Palikota i około jednej trzeciej wyborców SLD oraz PSL. Podobny (nieco poniżej jednej trzeciej) jest odsetek pozytywnych ocen w gronie niezdecydowanych wyborców oraz osób biernych politycznie. O tym, że rząd unika niepopularnych decyzji w największym stopniu są przekonani zwolennicy PiS.

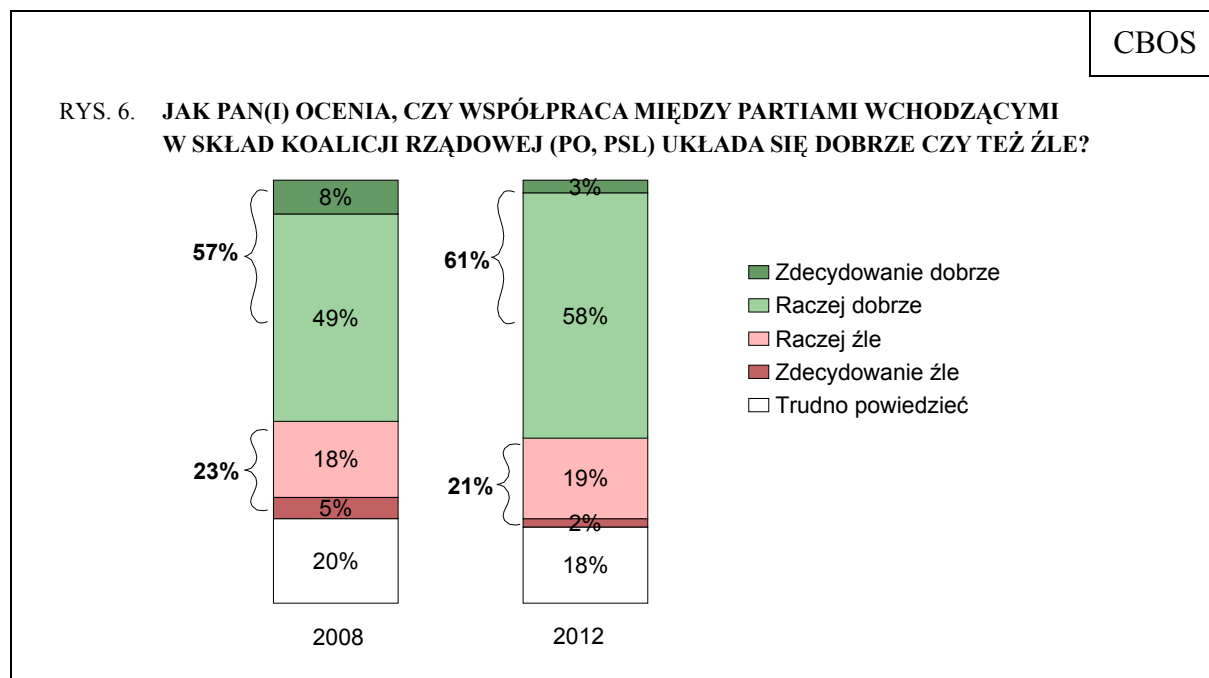
Tabela 5

Czy, w Pana(i) opinii, nowy rząd Donalda Tuska:	Potencjalne elektoraty					Niezdedydowani	Niegłosujący
	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota		
	w procentach						
– podejmuje trudne decyzje nawet jeśli nie przysparzają mu one popularności	64	32	32	20	39	32	30
– unika podejmowania niepopularnych decyzji	32	56	63	66	58	43	54
Trudno powiedzieć	4	12	5	14	3	25	16

OTOCZENIE POLITYCZNE, W KTÓRYM FUNKCJONUJE NOWY RZĄD DONALDA TUSKA

Przed pojawieniem się w debacie publicznej wyraźnych rozbieżności w kwestii zmian w systemie emerytalnym, ponad połowa ankietowanych (61%) uważała, że współpraca partii tworzących obecną koalicję rządową jest dobra i rzeczowa, a co piąty (21%) jest przeciwnego zdania. Niespełna jedna piąta badanych (18%) nie ma opinii w tej

sprawie. Cztery lata współrządzenia najwyraźniej przekonały Polaków, że współpraca między obiema partiami układa się dobrze, bowiem obecne oceny są nieco lepsze, niż po stu dniach pracy poprzedniego gabinetu.

O dobrym współdziałaniu partii tworzących koalicję rządową w największym stopniu są przekonani wyborcy PO i PSL, a także SLD. Nawet ponad połowa wyborców PiS pozytywnie ocenia jakość współpracy między koalicjantami.

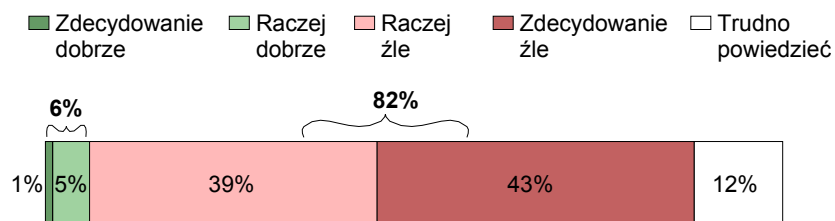
Tabela 6

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między partiami wchodzącymi w skład koalicji rządowej (PO–PSL) układa się dobrze czy też źle?	Potencjalne elektoraty					Niezdeterminowani	Niegłosujący
	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota		
	w procentach						
Dobrze	83	75	72	55	69	55	49
Źle	11	16	21	28	24	17	26
Trudno powiedzieć	6	9	7	17	7	28	25

W ocenie Polaków przepaść dzieli natomiast obecny rząd i prawą stronę sceny politycznej zdefiniowaną jako PiS i Solidarna Polska, czyli ugrupowanie utworzone przez polityków, którzy z PiS odeszli. Zdecydowana większość ankietowanych (82%) jest zdania, że współpraca między rządem Donalda Tuska a partiami opozycyjnymi z prawej strony sceny politycznej źle się układa.

CBOS

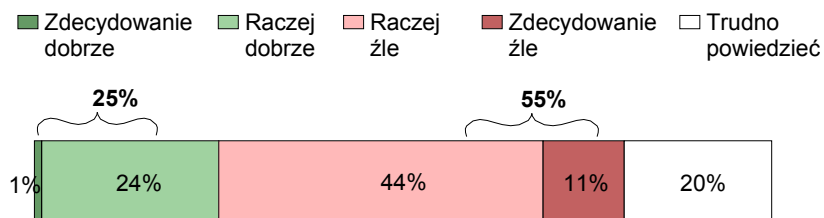
RYS. 7. JAK PAN(I) OCENIA, CZY WSPÓŁPRACA MIĘDZY RZĄDEM DONALDA TUSKA A PARTIAMI OPOZYCYJNYMI Z PRAWEJ STRONY SCENY POLITYCZNEJ (PIS, SOLIDARNA POLSKA) UKŁADA SIĘ DOBRZE CZY TEŻ ŹŁE?

Tak silnych rozbieżności nie widać natomiast – zdaniem Polaków – w przypadku lewej strony sceny, choć i tu trudno mówić o dobrym współdziałaniu. Ponad połowa ankietowanych (55%) jest zdania, że współpraca między obecnym rządem a Ruchem Palikota oraz SLD nie wygląda dobrze, odmiennego zdania jest co czwarty badany (25%).

CBOS

RYS. 8. JAK PAN(I) OCENIA, CZY WSPÓŁPRACA MIĘDZY RZĄDEM DONALDA TUSKA A PARTIAMI OPOZYCJYJNYMI Z LEWEJ STRONY SCENY POLITYCZNEJ (SLD, RUCH PALIKOTA) UKŁADA SIĘ DOBRZE CZY TEŻ ŹŁE?

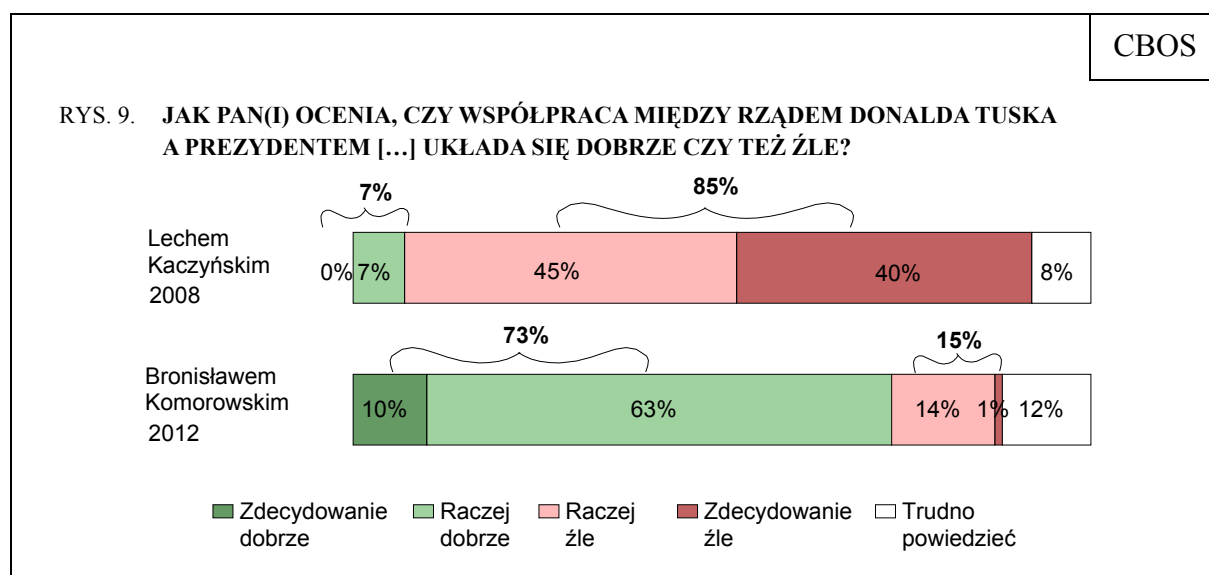

Najlepiej współpracę lewicy z obecnym rządem oceniają wyborcy Ruchu Palikota, co może wskazywać na pewne otwarcie zwolenników tej partii na współdziałanie z rządem. Niezłe na mariaż tych sił politycznych zapatrują się także wyborcy SLD oraz PO. Natomiast w największym stopniu przeciwni tego rodzaju związkom są wyborcy PSL.

Tabela 7

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między rządem Donalda Tuska a partiami opozycyjnymi z lewej strony sceny politycznej (SLD, Ruch Palikota) układa się dobrze czy też źle?	Potencjalne elektoraty					Niezdedy-dowani	Niegło-sujący
	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota		
	w procentach						
Dobrze	35	16	33	25	46	20	17
Źle	55	69	59	51	49	53	56
Trudno powiedzieć	10	15	8	24	5	27	27

Porównanie ocen dotyczących współpracy rządu z urzędem prezydenta w przypadku poprzedniego i obecnego gabinetu uzmysławia, jak bardzo zmieniły się realia polityczne, w których rząd funkcjonuje. Obecnie prawie trzy czwarte badanych uważa, że współpraca między rządem a prezydentem Bronisławem Komorowskim dobrze się układa. Natomiast cztery lata temu zdecydowana większość Polaków oceniała współpracę między tymi ośrodkami władzy zdecydowanie źle, a tylko nieliczni byli odmiennego zdania.

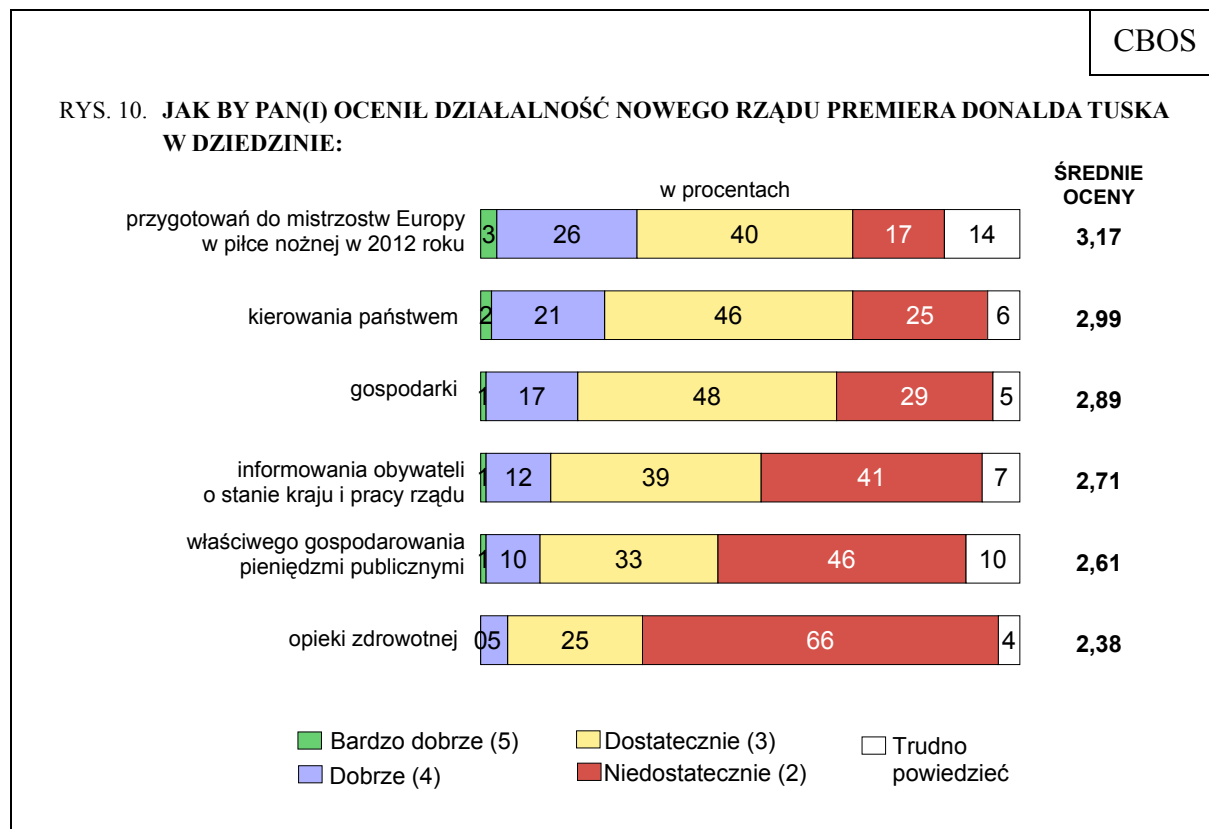
Najlepiej współdziałanie prezydenta Komorowskiego i rządu oceniają wyborcy PO i SLD, a relatywnie najgorzej zwolennicy PiS oraz osoby bierne politycznie.

Tabela 8

Jak Pan(i) ocenia, czy współpraca między rządem Donalda Tuska a prezydentem Bronisławem Komorowskim układa się dobrze czy też źle?	Potencjalne elektoraty					Niezdedy-dowani	Niegło-sujący
	PO	PSL	SLD	PiS	Ruch Palikota		
	w procentach						
Dobrze	93	75	93	65	76	72	62
Źle	5	15	6	21	19	14	20
Trudno powiedzieć	2	10	1	14	5	14	18

**SŁABA TRÓJKA – OCENY DZIAŁALNOŚCI RZĄDU
W WYBRANYCH DZIEDZINACH**

Poprosiliśmy ankietowanych, by ocenili działalność rządu w ciągu pierwszych trzech miesięcy w różnych dziedzinach życia społecznego. Badani mieli za zadanie wystawić rządowi ocenę przy pomocy starej skali ocen szkolnych – od bardzo dobrej do niedostatecznej (a więc bez obowiązujących obecnie ocen najsłabszych – „6” i „1”).

Relatywnie najlepiej wypadła ocena stanu przygotowań do mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012, a więc sprawy będącej obecnie w gestii minister Joanny Muchy, której pracę media przedstawiają ostatnio bardzo krytycznie. Polacy ocenili działania rządu w tej dziedzinie na „3+” (średnia 3,17). W ujęciu procentowym dwie piąte badanych (40%) wystawiło w tej dziedzinie rządowi ocenę dostateczną, jedna czwarta dobrą (26%), a mniej niż jedna piąta niedostateczną (17%) i 3% bardzo dobrą.

Przeciętnie na „dostatecznie” oceniono pracę rządu i premiera, jeśli chodzi o sprawność kierowania państwem (średnia 2,99). Tu rządzący otrzymali 46% ocen dostatecznych, 25% niedostatecznych, 21% dobrych i 2% bardzo dobrych.

Nieco gorzej, na „3-”, wypadła przeciętna ocena trzymiesięcznej działalności rządu w dziedzinie gospodarki (średnia 2,89). W tym przypadku przeważającym ocenom dostatecznym (48%), towarzyszy 29% ocen niedostatecznych, 17% dobrych i 1% bardzo dobrych.

Dostateczny z długim minusem, albo nawet z dwoma minusami należy się rządowi, zdaniem Polaków, za sposób komunikowania się z obywatelami (średnia 2,71) oraz za gospodarowanie pieniędzmi publicznymi (średnia 2,61). W pierwszym przypadku ocen niedostatecznych (41%) jest prawie tyle samo co dostatecznych (39%), zaś dobrych i bardzo dobrych łącznie 13%. W drugim przypadku oceny niedostateczne (46%) już wyraźnie przeważają nad dostatecznymi (33%), zaś dobrych i bardzo dobrych jest tylko 11%. Można sądzić, że na słabą ocenę działalności informacyjnej rządu wpłynęły przede wszystkim brak, a potem niezbyt zręczny sposób prowadzenia konsultacji społecznych w sprawie umowy ACTA.

Najgorzej – na „niedostatecznie” („2+”) – Polacy ocenili działania rządu w dziedzinie opieki zdrowotnej (średnia 2,38). I są to zarazem oceny najbardziej jednoznaczne (najmniejsza wartość odchylenia standardowego). Trzy miesiące działalności rządu w tej dziedzinie zostały ocenione przez dwie trzecie ankietowanych (66%) na „niedostatecznie”, jedna czwarta (25%) wystawiła rządowi ocenę dostateczną, zaś jedna dwudziesta (5%) – dobrą.

Krótki okres działalności rządu w obecnym składzie sprawia, że – jak się wydaje – powyższe oceny w podobnym stopniu dotyczą obecnych ministrów, co ich bezpośrednich poprzedników. W sumie średnia ocen ze wszystkich dziedzin wynosi 2,79 i choć mimo wszystko jest to ocena pozytywna, to jednak bardzo słaba.

Warto zauważyć, że średnie ocen poszczególnych dziedzin w samych elektoratach partyjnych są wyższe niż w całej populacji, co świadczy o tym, że osoby bierne politycznie i nieuczestniczące w wyborach bardziej krytycznie oceniły pracę rządu niż respondenci interesujący się polityką i wybierający się na wybory.

Tabela 9

Jak by Pan(i) ocenił działalność nowego rządu premiera Donalda Tuska w dziedzinie:	Elektoraty					Średnio w elektoratach
	PO	PSL	PiS	Ruch Palikota	SLD	
	średnie na skali 2–5					
– przygotowań do mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 roku	3,48	3,33	3,19	3,06	3,10	3,31
– kierowania państwem	3,59	2,98	2,63	3,02	2,95	3,17
– gospodarki	3,45	2,93	2,64	2,81	2,90	3,07
– informowania obywateli o stanie kraju i pracy rządu	3,06	2,78	2,62	2,52	2,55	2,81
– właściwego gospodarowania pieniędzmi publicznymi	3,18	2,63	2,43	2,53	2,42	2,79
– opieki zdrowotnej	2,64	2,42	2,39	2,30	2,34	2,48

CO POSZŁO NIE TAK, A CO SIĘ UDAŁO

Za pomocą pytań otwartych, a więc takich, w których ankietowani sami formułują odpowiedzi, zapytaliśmy Polaków o osiągnięcia lub ewentualne potknięcia dostrzeżone przez nich w ciągu pierwszych trzech miesięcy sprawowania władzy przez rząd Donalda Tuska.

	CBOS
Co, Pana(i) zdaniem, można zaliczyć do plusów pierwszych trzech miesięcy działalności rządu Donalda Tuska?	
Dobra polityka zagraniczna, dobra pozycja Polski w Unii Europejskiej, wystąpienie ministra Sikorskiego	6%
Gospodarka, dobra sytuacja w gospodarce. Także: brak kryzysu, powstrzymanie kryzysu	5%
Rząd chce coś zrobić, uporządkować, reformować, rozwiązywać problemy, mają dobre chęci – odpowiedzi ogólne	5%
Program oszczędnościowy, zapowiedzi reform, szczegółowe uwagi odnośnie programu oszczędnościowego premiera z exposé typu: reforma KRUS	4%
Budowa stadionów, boisk, przygotowania do Euro 2012	3%
Uspokojenie sytuacji w kraju, wygrana w wyborach, okiełznanie PiS, Kaczyńskiego	2%
Wymiana ministrów, dobre nominacje, kompetentni ministrowie, młodzi w rządzie	2%
Zażegnanie konfliktu z lekarzami, ustawa o lekach	2%
Za krótki okres żeby oceniać działalność, zbyt krótko rządzi	1%
Premier Tusk jako walor rządu, aktywność, konsekwencja, spokój	1%
Budowa dróg, infrastruktury	1%
Inne	2%
Nie ma, nie widzę, brak plusów, nic dobrego nie zrobił	46%
Trudno powiedzieć, nie wiem, nie interesuje mnie to	27%

	CBOS
Co, Pana(i) zdaniem, można zaliczyć do minusów pierwszych trzech miesięcy działalności rządu Donalda Tuska?	
Służba zdrowia - reforma, złe funkcjonowanie, lista leków refundowanych, spór z lekarzami, aptekarzami, drogie leki. Także: uwagi krytyczne o NFZ	33%
Wzrost cen, inflacja (w tym wzrost cen paliw, droga benzyna	17% 7%)
ACTA	15%
Reforma emerytalna, wydłużenie wieku przechodzenia na emeryturę, demontaż systemu emerytalnego	8%
Brak konsultacji, zła komunikacja ze społeczeństwem, zła polityka informacyjna, nie słucha narodu	6%
Bezrobocie, brak pracy	6%
Ogólniki - źle rządzi krajem, nic nie robią, wszystko źle, więcej minusów niż plusów	5%
Spadek dochodów realnych, brak podwyżek wynagrodzeń, brak poprawy warunków życia zwykłych ludzi, bieda	4%
Odpowiedzi ogólnikowe motywowane politycznie: nie liczenie się z opozycją, buta, brak szczerości, uczciwości, kłótnie itd. itp.	4%
Emigracja młodych, brak perspektyw dla młodzieży, brak pracy dla młodych	3%
Niekonsekwencja, nieporadność, złe zarządzanie, bałagan, zamieszanie, chaos	3%
Brak konkretnych działań, brak reform, także konkretnych np. KRUS. Także: za małe tempo, za wolno	3%
Brak opieki socjalnej, zła sytuacja ludzi starych, niskie emerytury, renty	3%
Nie realizuje obietnic wyborczych	3%
Brak polityki prorodzinnej, spadek urodzeń, brak wsparcia dla rodzin wielodzietnych, dla młodych małżeństw	2%
Zła polityka finansowa, błędne inwestycje, wydawanie pieniędzy na zbędne rzeczy, wyrzucanie pieniędzy na stadiony	2%
Zbyt duże podatki, zwiększanie podatków, brak udogodnień dla przedsiębiorców	2%
Ogólniki i inne kwestie odnoszące się do gospodarki typu: brak działań rozwiązujących problemy gospodarcze	2%
Źli, niekompetentni ministrowie	2%
Zła polityka zagraniczna, zbytnia uległość wobec UE, sąsiadów	2%
Nie wyjaśnianie katastrofy smoleńskiej	2%
Inne kwestie ogólnopolityczne typu: konflikty między partiami	2%
Brak dróg, autostrad	1%
Pogłębianie różnic społecznych między biednymi a bogatymi, faworyzowanie (uleganie) bogatych, lekceważenie spraw biednych	1%
Brak odwagi, unikanie trudnych sytuacji, brak reakcji na problemy	1%
Krytycznie o przygotowaniach do Euro 2012	1%
Prywatyzacja, wyprzedaż majątku narodowego, pozbywanie się firm państwowych	1%
Inne kwestie społeczne	1%
Nie ma, nie widzę, brak minusów	4%
Nie wiem, nie interesuję się polityką	19%

Ponad trzy czwarte badanych (77%) wymieniło jakąś wpadkę lub wpadki, które przydarzyły się w tym czasie i w oczach opinii publicznej obciążają konto rządu. Tylko nieliczni nie dostrzegli w pracy rządu w tym okresie żadnych cieni (4%), zaś 19% nie umiało lub nie chciało się na ten temat się wypowiedzieć. Po trzech miesiącach pracy bilans rządu jest – ogólnie rzecz biorąc – niekorzystny, bowiem sprawy, które można by zaliczyć do plusów, wskazywane były dużo rzadziej, bo tylko przez 27% respondentów. Większa część badanych (46%) stwierdziła, że nie dostrzega w działaniach rządu w tym okresie żadnych plusów, zaś 27% nie potrafiło na to pytanie odpowiedzieć.

Obecne oceny są gorsze niż przed czterema laty – wówczas tylko 21% badanych deklorowało, że nie dostrzega żadnych sukcesów rządu, dalsze 7% uchyliło się od odpowiedzi twierdząc, że na oceny jest jeszcze za wcześnie, zaś 30% udzieliło odpowiedzi „Trudno powiedzieć”. Z kolei minusy wymieniło 54% ankietowanych.

Relatywnie najczęściej wymienianym plusem nowego rządu jest polityka zagraniczna i dobra pozycja naszego kraju w Unii Europejskiej. Badani jako plus wspominali także berlińskie przemówienie ministra Sikorskiego (6%).

Zdaniem 5% ankietowanych osiągnięciem nowego rządu jest relatywnie korzystna sytuacja gospodarcza i brak kryzysu, który nie dotknął Polski w takim zakresie jak innych krajów europejskich. Podobny odsetek badanych chwalił chęć rządu do wprowadzania reform, które są konieczne w trudnej sytuacji gospodarczej w jakiej znalazła się Europa (5%). Pojawiały się także pozytywne oceny programu oszczędnościowego premiera – chwalony był w całości lub wymieniano tylko poszczególne jego części, jak np. reforma KRUS (4%). Do plusów zaliczano także przygotowania do organizacji Mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012 (3%). Po stronie pozytywów w bilansie nowego rządu umieszczano także zwycięstwo wyborcze i „uspokojenie” sytuacji na scenie politycznej, powołanie na stanowiska ministerialne nowych, młodych polityków oraz zażegnanie konfliktu z lekarzami i aptekarzami w związku z ustawą o refundacji leków (po 2%). Jako walor nowego rządu wymieniano premiera i takie jego cechy jak aktywność i spokojne działanie. Wspominano także inwestycje w infrastrukturze, przede wszystkim drogi.

Największym niepowodzeniem nowego rządu Donalda Tuska (a zważywszy rozmiar problemu z pewnością także starego) jest zdaniem Polaków zła sytuacja w służbie zdrowia. Aż jedna trzecia ogółu badanych (33%) po stronie porażek rządu wskazała jakiś problem lub problemy związane z tą sferą życia społecznego. Mówiono zarówno o ustawie refundacyjnej, której wprowadzenie wywołało tak wiele protestów, jak i o ogólnie złej sytuacji w ochronie zdrowia. Narzekano na brak reform, kolejki do lekarzy, zadłużone szpitale, drogie leki i arbitralność NFZ-tu.

Często wskazywanym mankamentem w trzymiesięcznej działalności nowego rządu jest wzrost cen wywołany w części przez spadek wartości złotego, a przede wszystkim przez rosnące ceny paliw (w sumie 17%, przy czym o samym wzroście cen paliw mówiło 7% badanych).

Trzecią wpadką rządu najczęściej pojawiającą się w wypowiedziach badanych jest podpisanie umowy ACTA – krytycznie mówiono zarówno o zawartości treściowej tego aktu, jak i trybie jego wprowadzenia (15%).

Z trybem konsultacji wiąże się częściowo także inny, wymieniany stosunkowo często słaby punkt w pracy rządu, a mianowicie niedostatek konsultacji społecznych, brak informacji i dialogu, sprawiający wrażenie, że rząd „nie słucha narodu” (6%). Ta sprawa pojawiała się także w kontekście politycznym – mówiono o nieliczeniu się rządu z opozycją, bucie oraz braku szczerości (4%).

Polacy krytycznie wypowiadają się także o planowanej reformie emerytalnej i podniesieniu wieku przechodzenia na emeryturę (8%).

Istotnym problemem ciągle pozostaje – zadaniem badanych – wysoki poziom bezrobocia i brak możliwości znalezienia pracy w ich regionie (6%). Szczególnie dotyczy to ludzi młodych, którzy z tego powodu muszą wyjeżdżać za granicę, a rząd nie stara się przeciwdziałać temu zjawisku (3%). Dalsze 4% badanych po stronie minusów stawia także brak odczuwalnej poprawy sytuacji materialnej większości Polaków, niskie płace, brak podwyżek i nie zmniejszająca się strefa biedy. Do tradycyjnej listy zarzutów wobec kolejnych ekip rządowych należą pretensje o zbyt niski poziom rent i emerytur (3%) oraz brak polityki prorodzinnej, spadek liczby urodzeń, brak wsparcia dla rodzin wielodzietnych i młodych małżeństw (2%).

Zdaniem 5% ankietowanych ekipa premiera Donalda Tuska ogólnie rzecz biorąc źle rządzi. Stawiano zarzuty złej polityki finansowej, rozrzutności i wydawaniu pieniędzy na zbędne inwestycje, w tym kontekście wspomniano o budowie kosztownych stadionów (2%).

Mówiono także o nierozwiązywanych problemach gospodarczych (2%), a także braku działań wspierających przedsiębiorców i zbyt dużych podatkach (2%).

Polacy wypominają również rządowi, że ich plany reformatorskie pozostają ciągle tylko na papierze, a w rzeczywistości niewiele się dzieje, mówiono o braku konkretnych reform lub zbyt wolnym tempie ich wprowadzania (3%). W tym kontekście często pojawiały się zarzuty nierealizowania obietnic wyborczych (3%). Do minusów nowego rządu zaliczano także styl działania w ostatnich trzech miesiącach, mówiono o nieporadności, niekonsekwencji, wspomniano o zamieszaniu, bałaganie i chaotycznym sposobie wprowadzania zmian (3%). Przedmiotem krytyki była także nadmierna – zdaniem niektórych – ostrożność czy też zachowawczość rządu, wypominano premierowi unikanie trudnych sytuacji i brak reakcji na pojawiające się problemy (1%).

Poza głosami pozytywnymi na temat polityki zagranicznej pojawiły się też wypowiedzi krytyczne. Zarzucano rządowi uległość wobec UE, nadmierne podporządkowanie interesom sąsiadów, w tym szczególnie Niemcom (2%). Równie często w negatywnym kontekście pojawiły się, wymieniane także po stronie pozytywów, podejmowane przez premiera decyzje personalne. Część badanych uważa, że powołał on na stanowiska ministerialne osoby niedoświadczone i niekompetentne (2%). Mówiono też o niewyjaśnieniu przyczyn katastrofy smoleńskiej (2%). Sporadycznie w wypowiedziach respondentów w negatywnym kontekście wspomniano o opóźnieniach w budowie autostrad, problemach na nowo oddawanych stadionach i poślizgu w przygotowaniach do Euro 2012. W sprawach społecznych wypominano rządowi pogłębianie się różnic między bogatymi a biednymi oraz w sferze gospodarczej – prywatyzację, interpretowaną przez tę grupę ankietowanych jako „wyprzedaż majątku narodowego”.

Polacy dobrze oceniają spójność obecnej koalicji rządowej i uważają, że partie ją tworzące dobrze ze sobą współpracują. Jednak deklaracje elektoratów PO i PSL wskazują jednocześnie na dość wyraźne rozbieżności w stosunku do firmowanego przez tę koalicję rządu. Rząd ze swoimi projektami, jak się wydaje, może liczyć na życzliwość jedynie ze strony wyborców PO, natomiast zwolennicy PSL wypowiadają o nim opinie raczej bliższe krytycznemu stanowisku opozycji, co może oznaczać, że słabo się z nim identyfikują.

Zdaniem ankietowanych rząd może szukać zwolenników dla swej polityki także po lewej stronie sceny politycznej. Szczególnie otwarci na taką współpracę wydają się wyborcy Ruchu Palikota. Według ocen Polaków obecny rząd współpracując z prezydentem Bronisławem Komorowskim znajduje się w dużo lepszej sytuacji, niż poprzedni rząd Donalda Tuska w tym samym okresie sprawowania władzy.

Wydaje się, że opinie o dokonaniach rządu po tak krótkim okresie mają raczej charakter politycznego plebiscytu „za” lub „przeciw” rządowi niż przemyślanej i wyważonej oceny. Dlatego też w dużym stopniu wpływają na nie preferowane poglądy polityczne. Używając języka sprawozdawców sportowych można powiedzieć, że w ocenach Polaków większe znacznie mają wrażenia ogólne niż szczegółowa ocena programu i jego wykonania.

A wrażenia ogólne nie są najlepsze. Według opinii ankietowanych trudną sytuację w ochronie zdrowia pogorszyły zmiany wprowadzone przez ustawę o lekach refundowanych. Bałagan w tej dziedzinie życia społecznego stał się najbardziej widoczną porażką rządu w tym trzymiesięcznym okresie. Jako ewidentną wpadkę rządu Polacy interpretują również zbyt pochopną akceptację umowy ACTA, a następnie wycofanie się z niej. Rosnące ceny i konieczność oszczędzania, także przyniosły rządowi polityczne straty. Badani krytycznie wypowiadają się o polityce informacyjnej rządu i trybie konsultacji społecznych w związku z planowanymi oszczędnościami. Duże obawy budzą też zmiany w systemie emerytalnym.

Pierwsze sto dni drugiego rządu Donalda Tuska raczej trudno zaliczyć do udanych. Polacy ogólnie wystawili rządowi ocenę dostateczną z minusem. Jednakże sto dni to krótki okres, a jak mówi wiedza potoczna początki często bywają zwodnicze. Te pierwsze sto dni dopiero poprzedzają czas, który dla rządu będzie zapewne najtrudniejszy – okres wprowadzania w życie projektów oszczędnościowych. Warto jednak pamiętać, że rząd będzie rozliczany ze swoich dokonań tak naprawdę w okresie wyborów i to jest horyzont, w którym powinien starać się zbilansować swoje osiągnięcia i porażki.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, nowy rząd Donalda Tuska powołany jesienią 2011 roku, rządzi lepiej czy gorzej niż się Pan(i) spodziewał(a)?				Liczba osób
		Lepiej niż się spodziewał(a)m	Mniej więcej tak jak się spodziewał(a)m	Gorzej niż się spodziewał(a)m	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		2	36	55	7	998
Płeć	Mężczyźni	1	37	56	5	475
	Kobiety	2	34	55	9	522
Wiek	18-24 lata	1	38	57	4	125
	25-34	1	40	55	4	206
	35-44		40	55	5	160
	45-54	3	38	52	7	159
	55-64	4	30	57	10	182
	65 lat i więcej	3	28	57	12	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	34	54	9	378
	Miasto do 20 tys.	1	36	58	5	152
	20-100 tys.	2	35	57	5	192
	101-500 tys.	1	38	56	5	159
	501 tys. i więcej mieszk.	1	38	51	9	116
Wykształcenie	Podstawowe	3	26	59	12	194
	Zasadnicze zawodowe	3	33	55	9	259
	Średnie	1	39	55	5	351
	Wyższe	1	42	52	4	194
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	3	47	46	5	93
	Średni personel, technicy		40	59	2	39
	Pracownicy adm.-biurowi		40	58	2	70
	Pracownicy usług	1	27	63	9	68
	Robotnicy wykwalifikowani		34	58	8	109
	Robotnicy niewykwalifik.	3	47	40	11	39
	Rolnicy	4	36	55	5	63
	Pracujący na własny rach.		48	49	4	49
Bierni zawodowo	Renciści	2	40	52	6	66
	Emeryci	4	26	59	11	224
	Uczniowie i studenci		39	60	2	61
	Bezrobotni	4	30	59	8	54
	Gospodynie domowe i inni		39	49	13	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	41	55	2	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1	36	58	5	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	0	41	54	5	202
	prywatnym gosp. rolnym	5	37	52	6	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	1	30	61	8	155
	501-750	2	32	61	5	121
	751-1000	2	35	55	8	150
	1001-1500	2	37	52	8	160
	Powyżej 1500 zł	1	43	54	2	193
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	36	53	10	159
	Średnie	3	33	57	8	471
	Dobre	1	39	55	5	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	32	56	8	43
	Raz w tygodniu	2	34	55	9	438
	1-2 razy w miesiącu	2	34	59	4	167
	Kilka razy w roku	1	41	51	7	226
	W ogóle nie uczestniczy	2	35	58	6	123
Poglądy polityczne	Lewica	1	38	57	4	166
	Centrum	1	39	55	5	331
	Prawica	3	34	58	4	289
	Trudno powiedzieć	2	31	50	17	211

Tabela 2

		Czy po pierwszych miesiącach działalności nowego rządu Donalda Tuska odnosi Pan(i) wrażenie, że rząd w obecnym składzie jest:				Liczba osób
		lepszy od poprzedniego	taki sam - ani lepszy, ani gorszy	gorszy od poprzedniego	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		10	46	38	6	998
Płeć	Mężczyźni	10	48	38	3	475
	Kobiety	11	44	38	8	522
Wiek	18-24 lata	10	48	38	4	125
	25-34	13	49	35	3	206
	35-44	10	45	37	7	160
	45-54	8	46	41	5	159
	55-64	11	48	36	5	182
	65 lat i więcej	9	40	40	10	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	41	40	8	378
	Miasto do 20 tys.	7	48	40	5	152
	20-100 tys.	11	49	38	3	192
	101-500 tys.	6	53	36	5	159
	501 tys. i więcej mieszk.	13	49	33	5	116
Wykształcenie	Podstawowe	7	36	47	9	194
	Zasadnicze zawodowe	10	43	38	8	259
	Średnie	11	50	35	3	351
	Wyższe	12	52	33	3	194
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	49	33	3	93
	Średni personel, technicy	10	49	41		39
	Pracownicy adm.-biurowi	13	52	33	2	70
	Pracownicy usług	4	49	43	4	68
	Robotnicy wykwalifikowani	12	47	35	6	109
	Robotnicy niewykwalifik.	16	39	32	12	39
	Rolnicy	10	33	52	6	63
	Pracujący na własny rach.	19	47	31	3	49
Bierni zawodowo	Renciści	7	50	38	5	66
	Emeryci	9	42	40	10	224
	Uczniowie i studenci	10	46	44		61
	Bezrobotni	7	50	35	8	54
	Gospodynie domowe i inni	8	53	33	6	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	53	36	1	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	43	40	5	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	14	48	34	4	202
	prywatnym gosp. rolnym	5	36	53	7	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	7	36	49	7	155
	501-750	11	50	37	2	121
	751-1000	7	47	39	6	150
	1001-1500	15	45	34	6	160
	Powyżej 1500 zł	13	52	34	2	193
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	44	42	6	159
	Średnie	10	45	38	7	471
	Dobre	12	49	36	3	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	9	42	35	14	43
	Raz w tygodniu	8	44	42	6	438
	1-2 razy w miesiącu	13	42	41	4	167
	Kilka razy w roku	14	49	33	4	226
	W ogóle nie uczestniczy	8	55	30	7	123
Poglądy polityczne	Lewica	13	50	36	0	166
	Centrum	9	49	39	2	331
	Prawica	12	41	43	3	289
	Trudno powiedzieć	7	45	30	18	211

Tabela 3

		Jak Pan(i) sądzi, czy nowy rząd Donalda Tuska w swoim działaniu kieruje się przede wszystkim:			Liczba osób
		interesem państwa, społeczeństwa	interesami partii, które wchodzą w jego skład	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		21	67	12	998
Płeć	Mężczyźni	19	70	10	475
	Kobiety	22	64	13	522
Wiek	18-24 lata	15	77	8	125
	25-34	22	69	8	206
	35-44	16	71	12	160
	45-54	23	65	12	159
	55-64	22	62	16	182
	65 lat i więcej	25	61	14	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	68	13	378
	Miasto do 20 tys.	24	66	10	152
	20-100 tys.	23	65	12	192
	101-500 tys.	15	76	9	159
	501 tys. i więcej mieszk.	29	57	13	116
Wykształcenie	Podstawowe	16	69	16	194
	Zasadnicze zawodowe	17	72	11	259
	Średnie	23	66	12	351
	Wyższe	28	61	10	194
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	35	53	12	93
	Średni personel, technicy	25	65	10	39
	Pracownicy adm.-biurowi	29	59	13	70
	Pracownicy usług	9	81	10	68
	Robotnicy wykwalifikowani	14	81	5	109
	Robotnicy niewykwalifik.	15	71	14	39
	Rolnicy	13	83	4	63
Pracujący na własny rach.	38	54	8	49	
Bierni zawodowo	Renciści	21	53	26	66
	Emeryci	24	63	13	224
	Uczniowie i studenci	13	78	9	61
	Bezrobotni	18	70	12	54
	Gospodynie domowe i inni	13	67	20	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	64	10	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	73	11	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	25	66	9	202
	prywatnym gosp. rolnym	10	85	5	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	11	79	10	155
	501-750	19	65	16	121
	751-1000	22	67	11	150
	1001-1500	22	67	11	160
	Powyżej 1500 zł	32	61	7	193
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	71	17	159
	Średnie	19	70	11	471
	Dobre	27	62	11	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	73	15	43
	Raz w tygodniu	22	66	12	438
	1-2 razy w miesiącu	22	68	10	167
	Kilka razy w roku	23	66	11	226
	W ogóle nie uczestniczy	15	70	15	123
Poglądy polityczne	Lewica	17	68	15	166
	Centrum	26	66	9	331
	Prawica	23	69	7	289
	Trudno powiedzieć	13	66	21	211

Tabela 4

		Można spotkać się z różnymi opiniami na temat rządu i jego działalności. Czy, w Pana(i) opinii, nowy rząd Donalda Tuska:			Liczba osób
		ma wolę rozwiązywania problemów kraju czy też raczej	uchyla się od rozwiązywania najważniejszych spraw w kraju	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	56	10	993
Płeć	Mężczyźni	33	60	7	472
	Kobiety	35	53	12	521
Wiek	18-24 lata	33	62	6	123
	25-34	39	54	7	205
	35-44	32	58	10	160
	45-54	33	60	7	159
	55-64	40	51	9	181
	65 lat i więcej	26	56	19	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	56	13	378
	Miasto do 20 tys.	32	59	9	147
	20-100 tys.	38	53	9	192
	101-500 tys.	29	66	5	159
	501 tys. i więcej mieszk.	46	47	7	116
Wykształcenie	Podstawowe	20	63	17	194
	Zasadnicze zawodowe	26	62	12	257
	Średnie	40	53	7	348
	Wyższe	48	48	4	194
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	41	2	93
	Średni personel, technicy	48	47	5	38
	Pracownicy adm.-biurowi	38	56	6	70
	Pracownicy usług	24	71	5	68
	Robotnicy wykwalifikowani	26	67	7	107
	Robotnicy niewykwalifik.	35	48	16	39
	Rolnicy	20	70	9	63
	Pracujący na własny rach.	44	50	6	49
Bierni zawodowo	Renciści	38	45	17	64
	Emeryci	28	57	15	224
	Uczniowie i studenci	37	63		61
	Bezrobotni	31	55	14	54
	Gospodynie domowe i inni	34	51	15	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	45	52	3	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	63	5	107
	sekt. pryw. poza rolnict.	39	55	6	201
	prywatnym gosp. rolnym	24	65	11	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	68	9	155
	501-750	31	58	11	121
	751-1000	36	56	9	150
	1001-1500	36	51	13	159
	Powyżej 1500 zł	44	50	5	192
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	61	12	158
	Średnie	30	59	11	469
	Dobre	43	51	7	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	60	11	43
	Raz w tygodniu	33	57	11	438
	1-2 razy w miesiącu	37	53	9	166
	Kilka razy w roku	39	51	10	223
	W ogóle nie uczestniczy	28	67	5	123
Poglądy polityczne	Lewica	39	58	3	166
	Centrum	37	55	8	330
	Prawica	36	58	6	286
	Trudno powiedzieć	24	54	22	211

Tabela 5

		Czy, w Pana(i) opinii, nowy rząd Donalda Tuska:			Liczba osób
		podjmuje trudne decyzje, nawet jeśli nie przysparzają mu one popularności	unika podejmowania niepopularnych decyzji	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		37	51	12	996
Płeć	Mężczyźni	35	56	8	474
	Kobiety	38	47	16	522
Wiek	18-24 lata	48	46	6	124
	25-34	42	49	9	205
	35-44	36	53	11	160
	45-54	37	50	13	159
	55-64	31	56	13	182
	65 lat i więcej	28	52	20	166
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	53	16	378
	Miasto do 20 tys.	37	52	12	152
	20-100 tys.	41	49	10	191
	101-500 tys.	39	53	8	159
	501 tys. i więcej mieszk.	45	44	11	116
Wykształcenie	Podstawowe	24	54	22	194
	Zasadnicze zawodowe	30	56	14	259
	Średnie	43	48	9	350
	Wyższe	46	48	6	193
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	52	40	8	93
	Średni personel, technicy	52	42	6	37
	Pracownicy adm.-biurowi	42	51	7	70
	Pracownicy usług	27	64	9	68
	Robotnicy wykwalifikowani	29	61	10	109
	Robotnicy niewykwalifik.	32	49	19	39
	Rolnicy	21	69	10	63
Pracujący na własny rach.	39	48	13	49	
Bierni zawodowo	Renciści	44	37	19	65
	Emeryci	29	57	15	224
	Uczniowie i studenci	54	46		61
	Bezrobotni	39	39	22	54
	Gospodynie domowe i inni	39	43	18	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	47	6	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	56	7	109
	sekt. pryw. poza rolnict.	38	52	10	202
	prywatnym gosp. rolnym	22	66	12	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	30	58	12	155
	501-750	32	50	18	121
	751-1000	39	50	11	150
	1001-1500	40	50	9	160
	Powyżej 1500 zł	42	50	7	192
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	55	17	158
	Średnie	35	52	13	470
	Dobre	42	49	9	367
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	65	11	43
	Raz w tygodniu	34	53	13	438
	1-2 razy w miesiącu	44	44	13	167
	Kilka razy w roku	39	48	13	226
	W ogóle nie uczestniczy	36	57	7	122
Poglądy polityczne	Lewica	41	53	5	166
	Centrum	40	49	11	331
	Prawica	37	55	8	289
	Trudno powiedzieć	27	48	25	210